

gnojenje z gnojili, ki so težko raztopljiva in ki učinkujejo šele v prihodnjem poletju, kakor n. pr. Tomaževa žlindra, apno, kostnata moka itd.

(Dalje sledi.)

*

Gospodinjski koledar.

Ne le moške gospodarji, tudi naše gospodinjice, žene in dekleta, potrebujejo svoj koledar, ki jim služi celo leto za vse potrebne beležke v gospodinjstvu. Tudi ves pouk o gospodinjstvu mora imeti neko stalno podlago, ki naj jo tvori ravno **Gospodinjski koledar**. Zato je izšel letos prvič in bo doslej izhajal redno.

Vsebina gospodinjskega koledarja.

Koledar.
Poštne pristojbine.
Žena in država.
Žena in združništvo.
Čistote, cvetja in petja v naše domove.
Gospodinjska izobrazba.
Krščanska ženska zveza v Mariboru.
Razvoj gospodinjskega šolstva pri šš. sestrah.
Ustanovitve gospodinjsko-nadaljevalne šole.
Seznam gospod.-nadalj. šol od leta 1929—30.
Gospodinjsko-nadaljevalne šole v Mariboru.
Mlekarstvo v kmetiskem gospodinjstvu.
Tabela: Prodaja mleka.
Tabela: Poljska molznja.
Gospodinja v kuhinji.
Kuhinjski recepti.
Tabela: Poraba jaja.
Tabela: Valjenja.
Tabela: Promet z mlinom.
Gospodinja v vrtu.
Tabela: Sejanja.
Nekoliko besed o pravilnem pranju.
Kako ravnaj z gobami.
Prva pomoč v neurečih.
Domača zdravila.
Koledar brejosti.
Koledar prejemkov in izdatkov.

Fr. Ks. Meško:

Črna smrt.

»Črna smrt! Pomagaj, o Marija!« je bolešno zdihi in se zbudila. Drgetala je od groze. Ko je po nekaj trenutkih spoznala, da so bile samo sanje, si je globoko oddehnila.

»O, da bi bile res prazne!«

Vse dopoldne ji je minevalo v nemiru in pričakovanju. Popoldne je na vrtu gredice prekopavala. Drago ji je bilo to delo. Drag ji bil vrt, ki bo v kratkem ves ozelenel in se razcvetel. Tem dražji danes, ker je videla z njega daleč dol proti Ptuj.

In glej, ko se je spet zravnila od dela in pogledala dol po polju, je zagledala na cesti jezdeca.

»O Marija, res, Dominik!«

Vse popoldne je Dominik ostal pri Sagadinovih. Ni se mogel načuditi in se ne dovolj naradovati, kako se je deklica zadnje čase razvila. S ponosom in s srečo v srcu si je govoril: »Ne imenujejo jo Ptujčani zastonj 'Rožo Ptujkega polja'!«

Prenaglo, kakor v sladkih sanjah, je ljubečima tas hitel. Le ko je mati v pogovoru mimogrede

Pranje, ki prihrani gospodinji veliko denarja...

Slednja gospodinja si želi:
".... dobro oprati, pa vendar tako prati, da se perilo ne trga." S terpentinovim milom Gazela je to mogoče! Ker mu je prirejano terpentinovo olje, pero milo Gazela lepo, da je veselo... in vendar vzame z lahko dolgo ostane vse kakor novo — v veselje varčne gospodinje.

TERPENTINOVNO MILO
GAZELA
pere zares čisto

Zapisnik delavcev in plače.
Zapisnik živalskega prirastka.
Prazen papir za beležke, 60 strani.

Kako je bil potrpeten!

To je bilo prvo, kar smo prejeli kot odgovor od onih gospodinj, ki so ga že videle. Vsa dela,

Maščevanje.

Služabnik je ubil svojega gospodarja, ker je sam hotel biti vitez. Ubil ga je v temnem gozdu in je mrtvega vrzel v globoko reko. Služabnik si je nadel vitezov oklep in je zajahtal njegovega konja. Konj je takoj čutil, da ne nosi svojega pravega gospodarja, in ko je služabnik jezdil preko mosta, se je konj ustavil. Služabnik se je potrudil na vse pretege, da bi spravil žival na oni breg. Ko ves napor ni nič zalegel, je zasadel konju svoje zlato ostrogo v telo. Ta pa se je dvignil na zadnje noge tako visoko, da je jezdec zadržal s sedla in padel preko ograje v reko. Skušal se je re-

3 omenila prikazni, ki jo je videl oče prejšnji večer, se je vseh nenadoma polastil nemir in je na vse leglo kakor hladna senca. Rajavcu je bilo neprijetno, da je žena pred gostom o prikazni spregovorila. Dominik je postal pozoren, in mu je moral doživljaj vsaj na kratko pojasniti.

»Morda pa vas je zmotil mrak, stric. Mogoče, da je bil samo oblak tako nenavadne in čudne oblike.«

»Tudi jaz bi mislil tako. Gotovo ni bilo tako strašno, kakor sem si domisljal snoči. Bil sem pač preveč zatopljen v spomin črne smrti in njene strahote pred dvajsetimi leti. Odtod bo to.«

A v srcu je bil prepričan o nasprotnem, o resničnosti privida. A je prvotno pripoved namenoma zabrisaval in ublaževal, da ne bi dragim kalil sreče in radosti. In je res precej razpršil oblak skrbi in težkih slutenj, ki je bil vsem legel na misli in srce.

Pred odhodom je stopil Dominik še v župnišče k Rozkinemu stricu. Oglasil se je tudi pri kaplanu Petru Juriju Hauptmanu, zelo učenem in vsestransko omikanem možu, ki so ga Ptujčani zaradi teh lastnosti zelo cenili. Dominik je vedno z veseljem in užitek občeval z njim; duhovnikova ljubeznivost in duhovitost ga je pri vsakem snidenju nanovo navdajala s spoštovanjem do njega.

ki jih ima gospodinja v kuhinji, v vrtu, na njivi, v hlevu, pa tudi v sobi in v javnem življenju, obravnava in daje za nje navodila. Razni gospodinjski tečajji, o katerih je v koledarju tudi prvo popolno poročilo za zadnji dve leti, so usposobili toliko vrlih gospodinj, da nujno potrebujejo knjigo, ki jim omogoča njihovo gospodinjsko znanje tudi praktično uveljaviti doma. In za to v popolni meri dobro služi gospodinjski koledar, posebno ker je trpežen, vezan v celo platno.

Kje se dobi?

Naroča se pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane 10 Din s poštnino vred. Pošlati je denar ali znamke v pismu naprej. Najbolje pa je, ako razne ženske organizacije koledar kar skupaj naročijo, dobijo tudi popust. Naročajte hitro, ker se ga ni veliko tiskalo!

*

Pitanje gosi.

Martinova nedelja se običajno praznuje v znamenju novega vina in gosje pečenke. Pitana gos — v peči lepo rumeno pečena kakor zlato vince v čaši, krhka in sočna, da se kar topi na jeziku — to je edina vredna družica novokrščenemu vinu na praznični mizi na god sv. Martina.

Pitanje gosi se vedno izplača, naj si bo za domačo mizo ali za prodajo. Zateva pa to delo od gospodinj ne samo trud in čas, ampak tudi v doberšni meri neko izvežbanost, pazljivost in potrpežljivost. Pitana gos doseže lahko težo do 14 kg. Predpogoj za to je zdrava, vobče dobro razvita žival.

Najprimernejši čas za pitanje sta meseca oktober in november ter traja tri tedne. Uspešno in ceneno pitanje je tako, da se pusti gosi pasti na požetih njivah, zraven tega se jim pa poklada dnevno dvakrat mehka piča iz otrobov, krompirja, pese (runkelna) in koruznega šrota.

Drugi način je zopet tak, da se gosi zapró v primerno velik, mračen, suh in dobro nastlan hlev. Tri do petkrat na dan se krmi, ali se pa poklada toliko,

da lahko žro po mili volji celi dan. Piča obstoji iz mešanice otrobov, šrota, krompirja in pese (runkelna), dajati se pa mora tudi zrnje, to je koruzo, ječmen ali oves. Zadnji teden pitanja se poklada samo oves ali pol koruze in pol ovsa, če se želi več masti, samo koruzo pa tedaj, če se hoče zrediti več — mesa.

Ves čas morajo imeti živali dovolj sveže pitne vode. V posodo z vodo se vrže nekaj čistega peska in par koščkov lesenega oglja.

Najtežje gosi se zredi s prisilnim pitanjem (šopanjem). Šopa se dnevno 3—5krat, vselej enako število svaljkov. Začne se s 6 do 7 svaljki. Čez nekaj dni se daje pri vsakem obroku po en svaljk več. Na primer takole: prve tri dni štirikrat dnevno po 6 svaljkov. Četrty dan štirikrat po 7, peti dan štirikrat po 8 in tako naprej, do 14. dne, ko se da štirikrat po 17 svaljkov. Do 70 svaljkov na dan se sme dajati, seveda če žival prebavi. Ako ima gos v golši še neprebavljeno pičo, se en obrok preskoči. Zadnjih 8 dni šopanja se število svaljkov polagoma zmanjša za 10 komadov na dan.

Med pitanjem je treba živali dobro opazovati, ker marsikatera nikakor ne prenese tega prisilnega krmljenja. Če gos stresa z glavo, če se ji cede slinice iz kljuna ali da lovi sapo, potem brez obotavljenja pod nož ž njo, predno sama pogine.

Pri šopanju se sedé vzame gos med noge, da se ne more ganiti. Da ne frfota in otepa s perutnicami, se ji vrže kos žaklija ali krpe preko hrbta in peroti, konce krpe se pa stisne z nogami gosi vred med noge. Z levo roko se goski odpre kljun, z desno pa porine svaljke globoko v goltanec. Ko je žival eden svaljk pogoltnila, se jo pusti piti iz že pripravljene posode. Tako se ji da potem svaljk za svalikom. Potrpežljivosti je treba. S silo in hitenjem se živali samo muči, ne doseže pa ničesar, razven da se gos še morda zaduši.

Za vsakokratni obrok se pripravi potrebno število svaljkov, skodelica s tekočino za namakanje svaljkov ter posoda s pitno vodo. Vsak posamezen svaljk se pomoči sproti v tekočino, t. j. vodo, mleko ali olje, in nato šele porine gosi v goltanec. Mleko je boljše kakor voda, najboljše je olje. Če se hoče zrediti gos z velikimi jetrami, se mora rabiti samo olje. Gosje jetrce so izvrstna slaščica ter se drago plačujejo. Ko je žival dobila določeno število svaljkov, se jo spusti, da se sprehodi. Sedaj jo je treba opazovati. Če razprostre peruti, zafrfota in se pregiblje, je dobro. Če pa postaja odrevenela in klaverna naokoli, stresa z glavo, cedi slinice in lovi sapo, pa kakor že povedano, to ni dobro znamenje in kar pod nož!

Došopano gos je zaklati kmalu, ker se ali zajé ali pa shuda.

Svaljki se pripravijo sledeče: Zmes iz enega dela koruznega šrota, enega dela ječmenovega šrota, enega dela dobrih pšeničnih otrobov, ščepa soli ter popra, se popari z vrelo vodo, ali še bolje z vrelim mlekom. Iz tega grobega testa se napravijo prst debeli in 5 cm dolgi svaljki, kateri se posušijo. Pri pitanju se jih sproti namaka s pripravljeno tekočino.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 24. oktobra so pripeljali špeharji 111 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 14—16 Din, slanina 13—16. Kmetje pripeljali 6 voz sena po 70 do 95, 2 voza otave po 75 do 80, 1 voz ržene slame 65, 23 voz krompirja po 0.90 do 1.50, 4 čebule po 4—5. Cesaen 10—12. 26 voz zelja po 1—2. Pšenica 2, rž 1.75, ječmen 1.50, oves 1—1.50, koruza 1.50, proso 2.50, ajda 1.25, ajdovo pšeno 5, fižol 2 do 2.50. Kokoš 30 do 45, piščanci 15 do 65, raca 16—30, gos 40—60, puran 25—65. Kislo zelje 4, repa 2. Gobe 1—2, grozdje 3.50—6. Hruške 4—6, jabolka 3—4. Mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 20—22. Suhe slive 12—20. Sveži kostanj 1.50—2, pečeni 4—6.

Mti iz vode, a težki je klen oklep ga je pritisnil pod vodo, da se je utopil.

Življenske resnice.

Če imaš zaprte žepe, ž ne bo nikoli nihče storil kaj za ljubo. Roka mora roko umivati in če hočeš sprejemati, daj!

Če komu kaj daš, naj te nihče ne vidi. Daj iz usmiljenja in pozabi, ko si dal.

Kar storiš dobrega, zapiši si v pesek, kar pa dobiš, zabeleži si na skalo od marmorja.

Ako storiš kaj dobrega, vrzi to v morje, če tega ne vidiš riba, videl bo Gospod.

Prijatelji v nesreči.

V neki vojni med Francozi in Nemci se

Danes ga je našel zamišljenega in zelo resnega. Vendar sta se pozdravila prav pristrčno.

»Ave, domine laureate.* Torej spet doma?»

»Da, predvčerašnjim sem se vrnil, reverendissime**.«

»In veste, odkod sem pravkar prišel?»

»V Ptujju ste bili, mi je pravil gospod župnik.«

»A kaj sem v mestu slišal, ne veste.«

»Ne vem. Povejte, reverendissime.«

»Minoriti so mi pravili, da na Dunaju razsaja kuga.«

»Sem tudi že nekaj slišal.«

»In če pride sem k nam?»

»Mogoče. Mogoče ne. Dunaj je daleč.«

»A takega mesta ni mogoče tako zapreti od sveta kakor so pred leti naš mali Ptuj. Tako jo bodo raznesli. In kuga jezdi naglo.«

Že je hotel Dominik kaplanu prikazen Rajavčevo razodeti. A ko je videl njegov zamišljeni, skrbni polni obraz, si je rekel, da je bolje, ako molči.

»Že izve od drugih. In kdo ve, kaj in kako je s tem čudnim prividom.«

* Pozdravljen, gospod doktor.

** Velečastiti.

Dolgo senco je risala po trati med Rajavčevo hišo in med cerkvijo stara lipa, ko se je Dominik od Sagadinovih poslovil.

Ko je odjezdil, je Rozka odhitela na vrt. A bolj ko plela, je gledala za mladim jezdecem.

Nenadoma pa je vsa vztrepetala in prebledela.

Glej, ne jezdi li dol po cesti še drug jezdec, velik in mračen. Zdaj, glej, je povsem zakril Dominika! O Bog, ali vara domišljija, ali se motijo oči, ki so ji silile vanje solze, ker se je čutila preveč srečno? — Ne, ne, resnica je. Saj ne vidi na cesti nikogar razen strašne prikazni.

»O Jezus, pomagaj!«

Naslonila se je ob zid hiše, da se ni zgrudila. Z rokami si je zakrila oči, da ne bi gledale te grozote. Glasno in bolno je zaihtela.

Oče, ki je na njen prestrašeni vzrok prihitel na vrt, jo je napol nezavestno odvedel v hišo.

Ponoči jo je mati slišala govoriti v spanju in sanjah o groznem jezdecu, ki se je vrnil med njo in Dominika. Polna sočutja z nemirom hčerkinim ter polna temnih slutenj je pomišljala: »Kaj nas pač čaka vse? In kaj tebe, ubogo moje dete?«

— — —

Mariborski svinjski sejem dne 23. X. 1931.

Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 391 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 40 do 70 Din, 7—9 tednov 80 do 100 Din, 3—4 mesece stari 150 do 250 Din, 5—7 mesecev stari 300 do 400 Din, 8—10 mesecev stari 450 do 500 Din, 1 leto 550 do 650 Din, 1 kg žive teže 6 do 7 Din, 1 kg mrtve teže 9 do 11 Din. Prodanih je bilo 151 svinj.

*

Od delavca do jeklenega kralja.

Po smrti Elberta H. Gary je postal — kralj jekla v Ameriki Janes A. Farrell. Imenovani se je povzpел od navadnega tvorniškega delavca do najbolj odličnega strokovnjaka glede jeklene industrije in je zelo zanimiva osebnost v ameriških trgovskih krogih. Farrell je sin kapitana jadrnice in se je rodil 16. febr. 1863 v New Hawenu v Connecticut. — Spremljal je očeta po morju in je videl že kot deček mnogo sveta. Njegova največja želja je bila, da bi šel na gimnazijo in študiral. To hrepenenje se mu ni izpolnilo, ker je oče lepega dne izginil brez sledi in ni zapustil sinu niti najmanjše preskrbe za bodočnost. Zapuščeni Farrell je bil navezan sam nase in je začel gledati za delom, ki bi ga najpreživiljalo.

V starosti 15 in pol leta je vstopil v tvornico za žice v New Hawenu kot navaden delavec. Delal je dnevno 12 ur, da je zmagoval izdatke za stan ter prehrano. Ni obupal, a ni ga zapustila želja, da bi se dalje izobrazil. Skopalil je s skromnim zaslužkom in si je kupoval s prihranki knjige, katere je prebiral po večerih in dolgo v noč. Njegov trud ni bil zastonj. Že čez eno leto je postal delovodja 300 delavcev. Par let je vršil to službo na občo zadovoljnost, a gnalo ga je naprej po svetu. Stopil je v službo pri podjetju Oliver Iron Company v Pittsburgu, da bi razširil svoje znanje na vsa polja železne industrije. V starosti

23 let je že bil potnik pri United States Pittsburg Iron Company of Braddock of Pennsilvanya in 26 let star je že bil vodja oddelka za prodajo. V tem slednjem položaju se je potrudil, da bi ustvarjal prodajne trge po inozemstvu. V primeroma kratkem času je ustvaril izvozno trgovino v ogromnem obsegu. Postal je generalni ravnatelj podjetja. Njegova nadarjenost za trgovino ga je napravila za največjega mednarodnega trgovskega potnika v Ameriki. Izvoz je vrgel njegovi tvrdki pred vojno 100 milijonov dolarjev.

Njegovi uspehi, izredno strokovno znanje, vsega občudovanja vreden spomin za vse dogodke, vse to ga je povzdignilo na mesto predsednika vseh ameriških jeklenih podjetij ali trustov. Kljub vsemu bogastvu in ugledu je ostal Farrell ponižen mož, ki ne sili nikjer v ospredje, da bi ga hvalili ter slavili, ampak se spominja najrajši onih časov, ko je še bil — priprost delavec.

*

Vprašanja in odgovori.**K. P. v B. in vsem, ki iščejo službe:**

Za službe ne posredujemo in v bodoče ne bomo v tem oziru več odgovarjali.

J. P. v S.

Plačal sem banovinski hišni davek, ki mi ga morajo vrniti, dolžen pa sem tablico za hišno številko. Župan noče obračunati. Kaj naj napravim?

Odgovor:

Občina je hišni davek odposlala banovini in ga bo vrnila, kadar ga bo nazaj dobila. Tablice pa je plačala i svojega in mora svoj denar nazaj dobiti. Ako nimate denarja, recite prijazno besedo, bo že občina počakala.

K. A. v M.

Bil sem lovski kompanjon, pa me je eden od kompanjonov naznanil kot lovskega tatu. Sodnija me je oprostila, glavarstvo pa mi ne vrne puške. Kaj naj napravim?

Odgovor:

Gotovo je med tem minila vaša pravica do lova kot kompanjon, ali pa ste se pregrešili zoper zakon s streljanjem v zaščitenem času. Poizvedite, kaj je vzrok, potem se lahko pritožite zoper srezko načelstvo na banovino.

A. M. v B.

Ali sem kot oče devet otrok kuluka prost?

Odgovor:

Banovina je odločila, da ne.

P. O. v L.

Prevžitkarica ima tri sobe in daje eno v najem. Ali moram jaz kot hišni posestnik plačati davek od najemnine ali prevžitkarica?

Odgovor:

Prevžitkarica, ker ona pobira najemnino!

J. P. v D.

Kateri zastopnik pošilja družine v Ameriko, kjer vsaka dobi 30 joh zemlje zastonj?

Odgovor:

Nobeden ne pošilja. V Ameriki je danes do osem milijonov mož, med temi dosti družinskih očetov, brez dela!

F. R. v K.

Imam obrt, pa bi rad za nekaj časa drugo delal. Ali bom v tem času obrtnega davka prost?

Odgovor:

Da, če obrtni in davčni oblasti prijavite, da toliko in toliko časa ne boste izvrševali obrti. Za dom pa lahko delate.

I. S. v V.

Sosedovo sadje leti na mojo njivo, moje na sosedomo, čigavo je sadje?

Odgovor:

Ono sosedomo sadje, ki pade na vašo zemljo, je vaše, ono vaše, ki pade na sosedomo zemljo, pa njegovo. Najboljše pa je, da pustita drug drugemu, da vsak svojega pobere.

P. K. v Sv. M.

Ali lahko občina zabrani, da kupim od svoje tete posestvo?

Odgovor:

Ako niste ne vi in ne teta pod kuratelo, sploh ni treba nikogar vprašati, kaj vi kupite, oziroma kaj teta proda.

A. C. v P.

Ako poročim penzionista in če ta umrje, ali dobim jaz penzijo?

IV.**»Kuga!« — »Črna smrt!«**

S strašno naglico, tako brzo, kakor je drvel čez polje pošastni jezdec, ki ga je bil videl Rajavec, je jeknil po deželi glas o morilki, ki je prišla v goste tudi na Štajersko in je pričela neusmiljeno izvrševati žalostni, rabeljski svoj posel.

In čudo, kakor že večkrat v prejšnjih letih, se je tudi tokrat najprej pojavila v Ptuj.

Nekega večera v prvi polovici maja je prišla v mesto družba skitalcev, glumačev. Najeli so si prenočišče v preprosti krčmi ob Dravskem mostu. Ponoči je nenadoma umrla žena družbinega poglavarja. Mestni zdravnik je zjutraj s strahom zapazil na nji črne bule, znake kuge. Na večer istega dne je bil mrtev že gostilničarjev sin, dvanaestleten fant. Bliskoma je preletela mesto strašna vest:

»Kuga! Črna smrt!«

Ni bilo hiše v mestu, kjer ob grozni novici srca ne bi vzdrhtela, kakor so naslednje dni zatrepetala tisočera srca v okolici, ko je žalostna vest z razprostrtimi perotmi nastopila svojo pot in svoj polet na vse strani v okolici in po deželi.

Vsi, ki so preživeli grozote let 1623, 1624 in 1625, so se domislili vsega tedanjega gorja. In so zadržali v tesnem pričakovanju grozot, ki so morala blizu.

Ako bi zaplapolali ob tistih tihih pomladnih večerih na hrvatskih gorah, za njimi v haloških goricah kresovi in bi hitela od vasi do vasi žalostna novica: »Turek je na poti v deželo« — bi bil ves strah majhen v primeri z grozoto pred črno smrtjo. Bližina sovražnega svetega križa in domovine bi zbudila vsepovsodi le novo, odločno življenje. Res, zavela bi že tesnoba čez mesta in vasi: skrb in strah za žene, device, otroke. Slabotneži in strahopetci bi že zaječali v strahu; nekateri bi skušali zbežati in se skriti. A kako bi zaiskrile oči v vročem navdušenju in v lepem ognju mladini, ki je z vsem srcem sovražila tega strašnega razdejalca cerkva, domov in tihe družinske sreče. Kako bi v vročem srdi z zobmi zaškrilali možje: »Že spet prihaja, pesjan! Se mu je spet zaskominalo po naših ženah, naših hčerkah, naših otrocih!« Vsepovsodi bi z mrzlično naglico klepali kose, brusili sekire, snajžili stare puške. Kdor ne bi bil kukavica ali izdajica, bi oživel in bi se pogumno pripravljal, da se postavi v bran sovražniku križa in svobode, skrunilcu cerkev, žen in devic.

Toda proti nevidnemu sovražniku? Proti zahrbtni morilki, katere nihče ne vidi prihajati, ji nihče nasproti stopiti ne more, ne ji zastaviti poti, in najsi je mesto s še tako močnim in visokim obzidjem zavarovano, najsi slednjo ped zemlje okrog in

je zgodilo, da je med bitko padel Francoz v globoko jamo, iz katere si ni mogel sam pomagati. Čez nekaj časa je padel vanjo tudi Nemec in seveda tudi ni mogel sam ven. Francoz je klical: »Kivi?«, Nemec pa: »Wer da?«, in kmalu sta vedela oba, koga ima vsak pred seboj in zdaj bi bila lahko drug drugega pobila, če bi bila le hotela. Pa sta si premislila ter sta si, kolikor je to bilo mogoče, pojasnila, da bi bilo boljše, če si med seboj pomagata, kakor pa da bi se ubila. Tako je klical sedaj eden, sedaj drug, vsak v svojem jeziku, pomoči.

Nemški vojaki so na posled čuli Nemca in

Odgovor:

Ne. Penzijo dobivajo samo žene, ki so se poročile z uradnikom, ko je bil še v službi. Glejte, če bi bilo po vašem, bi bili penzionisti najbolj zaželeni ženini, ker bi se tako žene, če tudi bi mož kmalu umrl, za celo svoje življenje oskrli. Katera država bi pa zmogla taka plačevanja?

M. B. v P.

Sem stara 18 let in stariši mi ne dajo delavske knjižice, da bi šla po svetu. Ali lahko zahtevam?

Odgovor:

Ste mladoletna, torej pod oskrbo starišev. Oni majo to pravico in nam se zdi, da je prav, če vam knjižice ne dajo. Po svetu je hudo! Le doma ostanite!

B. E. v O.

Kako se pospeši vrenje mošta?

Odgovor:

Z glivicami, ki jih dobite na hanskem kemičnem preizkuševališču v Mariboru.

A. R. v E.

Ali se da fižol v zelenem shraniti?

Odgovor:

Zelen fižol se da ravnotako shraniti kakor kislo zelje in smo o tem pred dvema mesecema pisali obširneje.

M. V. v G.

Nimam nobene zemlje, pa mi predpisujejo zemljski davek. Zakaj?

Odgovor:

Niste dolžni plačati. Pošljite jim le polovice nazaj in pišite finančnemu ravnateljstvu v Ljubljano, da nimate zemlje, pa vam zemljarino predpisujejo.

P. R. v L.

Lani sem kupil prašičke in ostal 80 Din na dolgu. Med tem mi je eden poginil. Ali sem dolžen plačati?

Odgovor:

Ste dolžni. Škoda je nastala vam in ne onemu, od katerega ste kupili.

I. O. v L.

Potrebujem razstrelivo kamniktit. Kje ga dobim?

Odgovor:

V Mariboru, Slomškov trg, pri družbi »Eksplodiva«. Tam tudi dobite navodila za uporabo in za preskrbo dovoljenja.

Našim cenj. naročnikom!

»Naše slike« bodo priložene prihodnji številki.

Telefonska številka za uredništvo »Gospodarja« je odslej 21.13.

P. R. v O.

Ali sme lastnik veleposestva sam zamenjati zemljo, ki je pod agrarno reformo?

Odgovor:

Ne. Ako to dela, dajte na občini izvršiti prijavo, ki jo naj pošlje na srezko načelstvo.

*

Nove knjige.

Dr. Mihael Opeka: »Knjiga postave«, III. zvezek. Opozorjamo naše pridigarje na tretji in zadnji zvezek dr. Opekovi govora o božjih zapovedih. Z znano globokostjo in tehtnostjo obravnava sloveči govornik 6. do 10. zapoved, zlasti obširno 8. Sam pravi, da je to silno kočljiv predmet. A podan s tako resnostjo in obenem pravno neznostjo, kakor ga podaje dr. Opeka, bo silno dober pripomoček našim pridigarjem in gotovo v veliko korist vseh vrst poslušalcev. Dobri in važni so seve tudi govori o drugih zapovedih, in jih bodo pridigarji s pridom rabili. Cena 22 Din, po pošti 1.50 Din več. Dobi se tudi v Cirilovi knjigarni v Mariboru.

Spomeniki celjske dekanije. Celjski dekaniji je posvečena ena najlepših slovenskih knjig, ki so izšla letošnje leto. V njej opisuje M. Marolt umetniške lepote celjskih cerkva; v drugem delu, ki izide leta 1932, pa bodo opisane cerkve in kapele celjske dekanije izven mesta Celja. Hvaležna naloga naših občin in posojilnic bi bila, podpirati lepo delo, katerega izdaja Zgodovinsko društvo v Mariboru. Nobena naša šola ali javna knjižnica pa bi ne smela ostati brez take prvovrstne knjige. Cena prvemu zvezku je 50 Din, za ude Zgod. društva pa smo 35 Din.

Mednarodni policijski urad.

Letos v oktobru se je vršil v Parizu svetovni policijski kongres. Od strokovnjakov je bilo na kongresu priporočeno evropskim vladam: ustvarjenje mednarodne policijske centrale. Misel kot taka nikakor ni nova. Le uresničenje se je doslej vsikdar izjalovilo na tozadevnem odporu nekaterih držav. Položaj je danes ta, da je svet hudodelcev v zadnjem desetletju zelo napredoval in je prepleten z organizacijami. Mednarodnemu zločincu, ki vedno menjava sedež svojega delovanja, je težavno priti do živega po že zastarelem načinu zasledovanja. Ako je prekorail kak pretkan goljuf mejo, je že prav za prav tudi na varnem. Njegovi zasledovalci izgubljajo preveč časa.

Drugi vzrok, ki kriči po upeljavi mednarodne policije, je ta, da opravlja ter vrši varnostna oblast preveč dvojnega dela. En sam hotelski tat, ki obiskuje evropska glavna mesta, prisili na primer berlinsko policijo, da se loti poizvedovalnega dela, ki je že v Parizu gotovo in pri rokah. Ako so zbrani vsi podatki za aretacijo, jo je lopov že odkuril bogznaj kam.

V Parizu zbrani strokovnjaki so izdelali zelo natančne načrte. Splošno prevladuje mnenje, da bi morala biti policijska centrala kolikor mogoče v osredju Evrope. Vse države so za sedež v Ženevi, le Anglija vstraja na tem, da mora biti ta centrala v Londonu. Ženeva bi bila kot sedež mednarodnega policijskega urada že radi tega prikladna, ker zboruje tamkaj Društvo narodov in ker je to mesto tudi glede železniških zvez zelo ugodno. Pri zgradbi novega zavoda bi bile udeležene vse države v Evropi in najbrž tudi izven nje.

Zavod bi obsegal predvsem tri oddelke: 1. Osrednji oddelek za spoznavanje zločincev s pomočjo prstnih odtisov in fotografij. 2. Zasledovalni urad z radijo zvezami in z brezžičnim prenašanjem

so se takoj potrudili, da bi tovariša rešili. Ko so ga zvelikli ven, je rekel: »Se eden je doli, še en tovariš.« Nato so izvlekli še onega. Ko so pa videli, da je nasprotnik, so ga hoteli pobiti. Nemec pa tega ni dopustil, ampak je rekel: »Medsebojno sva si obljubila, da bo drug drugega rešil. On bi se bil tudi potegnil zame, če bi bili Francozi mene dobili.«

Dober nasvet.

Zena (bere): »Tule čitam, da je škodljivo spati z odprtimi usti. Ali misliš, da je v spanju mogoče imeti usta zaprta?«

Mož: »Ne vam, draga, toda lahko se malo vadiš, kadar — ne spiš.«

okrog vasi najskrbneje zastražijo! Proti morilki, ki človeka nenadoma pograbi, ga v nekaj dnevih, v enem dnevu, v kratkih urah preмага in zadavi ter ga pahne v žalostni skupni grob, kadeč se noč in dan od razkrajajočega se živega apna, ki trupla mrličev žge in razjeda in tako kali bolezní uničuje, da ne bi nadalje ozračja zastrupljale, ne se novih žrtev lotevale — kako naj stopijo nasproti ti, kako se naj borijo s to?

Mestna gosposka je po predpisih, od visoke deželne gosposke že ob prejšnjih epidemijah izdanih, nemudoma pričela odločen boj proti morilki, ki se je tako nenadno, nepovabljena in nezaželena v mesto vsilila.

Glumače so takoj iztirali. Skitalcem to seveda ni bilo posebno po volji. Zakaj v mestu so pričakovali zaslužka in prijetnejšega življenja, nego so ga imeli zunaj po vaseh, zlasti ženske. Zato so se vsi jezili, glasno tožili in zabavljali.

»Boste tudi smrt zapodili? Menda težko.«

Izgnali so tudi postopače, ki niso imeli v mestu stalnega stanovanja, ne rednega dela in ne zaslužka. Mestni gozd na desnem bregu Drave so jim za bivališče odločili.

»Določeno količino kruha dobite vsak dan iz mesta. Za drugo skrbite sami.«

»Kako pa?«

»Vaša stvar! Samo če bo nevarnost rasla in smrt razsajala, je povratek v mesto dovoljen tistim, ki se ponudijo za postrežbo bolnim, za pogrebce umrlim.«

Izgnanci so se deloma smejali, deloma srdili.

»Zdaj bo gospoda varna, ko nas siromakov v mestu ne bo. Gospode se bo smrt gotovo ustrašila.«

In so postopali dan na dan v gručah ob strugi Drave, gledali čez reko v mesto in drobni glas mrtvaškega zvona poslušali. Dobro jim je delo, da med nje smrt še ni zašla, kosi pa v mestu. Včasih je kateri pobral kamen, ga s sovražno kletvico proti mestu zalučal. A je padel v vodo kje sredi reke, če ne prej. Drugi so dvigali pesti, proti mestu grozili:

»Poginite! Vsi poginite!«

Zvečer so meščani videli, kako izgnanci ob robu loga velike ognje kurijo. Pekli in kuhali so, kar so čez dan v vaseh po polju naberačili in pokradli.

A čez teden dni se je smrt vtihotapila tudi med nje. Huje je podžgalo to njih srd zoper mesto.

»S kruhom so nam jo poslali iz mesta, ti psi gosposki. Nalašč so kruh zastrupili.«

»Zažgati bi trebalo to proketo gnezdo!«

Sovražni, grozeči pogledi so premerjali in skušali prodreti trdno obzidje, pokojno varujoče, kljubovalno objemajoče mesto.

(Dalje sledi.)